

BIJBELSTUDIE 6

BIDDEN

INLEIDING

In Matteüs 6:1-18 noemt Jezus drie concrete dingen die horen bij het godsdienstig leven van zijn leerlingen: geld geven aan de armen (6:1-4), bidden (6:5-15) en vasten (6:16-18). In het gedeelte van vandaag zegt Jezus drie dingen over het hoe en wat van bidden: hoe de leerlingen wel én niet moeten bidden (verzen 5-6) en wat ze dan moeten bidden (het Onzevader; verzen 7-13), en een opmerking over vergeven (verzen 14-15).

... BIJBELTEKST: Matteüs 6:5-15

UITLEG MATTEÛS 6:5-15

Hoe wel én niet te bidden

Nadat Jezus heeft uitgelegd hoe zijn leerlingen wel én niet aalmoezen moeten geven (6:2-4), legt Hij nu uit hoe ze wel én niet moeten bidden. Het valt hierbij op dat de woorden, zinnen en structuur van 6:2-4 en 6:5-6 erg op elkaar lijken. Net als in 6:2-4 maakt Jezus ook hier gebruik van een scherpe, karikaturale tegenstelling tussen de huichelaars en de leerlingen om een punt duidelijk te maken (zie ook de kadertekst in bijbelstudie 5). En net als Jezus' opdracht om in het verborgene te geven (6:3-4), is ook deze opdracht om in het verborgene te bidden weer heel vreemd.

Je godsdienstig leven was in Israël namelijk iets heel publiekelijks. Dat deed je samen en met elkaar. Beeld je alleen al maar eens in hoe het tempelplein in Jeruzalem eruit moet hebben gezien. Het was een plek waar familie en vrienden elkaar ontmoetten om samen te zingen, offers te brengen, behoeften te kopen voor hun offers et cetera. Ook een plek om samen en met elkaar te bidden. De opdracht van Jezus is dus heel vreemd.

Opnieuw moeten de leerlingen voorkomen dat ze andere mensen als publiek kiezen: 'de huichelaar' bidt op elke hoek van de straat, maar zo moet een leerling van Jezus niet bidden. Jezus roept op om je terug te trekken in je huis, de deur te sluiten en daar in het verborgene te bidden. Daar

in de binnenkamer, uit het zicht van de mensen, kan dan op een goede manier gebeden worden. Opnieuw noemt Jezus hier de belofte dat God ziet wat de leerling in het verborgene doet.

Het Onzevader als voorbeeldgebed

Vanaf vers 7 begint dan het gedeelte dat toewerkt naar het Onzevader. Tegenover eindeloos voortprevelen plaatst Jezus een afgewogen gebed. De leerlingen moeten niet een overvloed aan woorden gebruiken om God te manipuleren en hemel en aarde in beweging te krijgen. Dat is eerder babbelen dan bidden. Bij bidden gaat het volgens Jezus om een vertrouwen op een luisterende God die zal voorzien in wat ze nodig hebben. De God die hemel en aarde geschapen heeft, die ook alle schepsels heeft gemaakt, weet immers wat zijn schepsels écht nodig hebben. Dat roept echter de vraag op wat dan écht nodig is. En daarmee komen we bij het Onzevader uit: een gebed dat laat zien waar het volgens Jezus ten diepste om draait in het leven.

Jezus geeft het Onzevader als een voorbeeld van wat je kunt bidden. Dit gebed heeft een duidelijke opbouw. Het bestaat uit twee delen die elkaar spiegelen.

- Het gebed opent met de woorden 'Onze Vader'.
 - Het eerste gedeelte begint met drie beden die gericht zijn op God en de hemel: 'uw naam', 'uw koninkrijk' en 'uw wil'. Je zou kunnen zeggen dat dit gedeelte dus over de hemelse dimensie gaat.
 - Het tweede gedeelte heeft drie beden gericht op ons en de wereld: 'ons brood', 'onze schulden' en 'onze beproeving'. Dit gedeelte gaat dus over de aardse dimensie.
 - In onder andere vers 10 worden de hemelse en de aardse dimensie met elkaar verbonden: 'Laat uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.'
- De verbinding en afstemming tussen hemel en aarde is daarmee de kern van het Onzevader. Als je dit gebed uitspreekt, richt je je op Gods nieuwe wereld. Het stelt de verlangens en wil van God centraal. En dat is volgens Jezus waar het ten diepste om moet draaien in het leven; wat je écht nodig hebt.

Bidden ≠ stilzitten

Het Onzevader wordt gevolgd door een opmerking over vergeven in 6:14-15. Vers 14 formuleert positief wat vers 15 negatief formuleert: een belangrijk

principe over vergeven. Hier zien we dat bidden en actie hand in hand gaan. Bidden is niet je zegje doen en wachten tot God iets gaat doen. Als de leerlingen verwachten dat God iets gaat doen met hun gebed, dan moeten ze zelf ook in actie komen. Dat is een voorwaarde. Als ze bidden om vergeving, moeten ze anderen ook vergeven. Je kunt het misschien vergelijken met slapen: als je niet een houding aanneemt die past bij het slapen, dan zul je ook niet in slaap vallen. Als Jezus zijn leerlingen leert bidden, leert Hij hun om in beweging te komen. Bidden is spreken met God dat opkomt uit een leven met God.

VRAGEN

1. Wat is de rol van gebed in jouw leven?
2. Afstemming zoeken tussen hemel en aarde, Gods wil ontdekken voor het hier en nu: hoe doe jij dat? Hoe helpt het Onzevader je hierbij?
3. Jezus stelt een bepaalde voorwaarde aan bidden tot God (verzen 14-15). Als je niet bereid bent om een (levens)houding aan te nemen die past bij wat je bidt, dan heeft bidden niet zoveel zin. Hoe beïnvloedt dit hoe je naar bidden kijkt?
4. Een bekende uitspraak in de christelijke traditie is de Latijnse uitdrukking *lex orandi, lex credendi*: wat je bidt, is wat je gelooft. Wat vind je van deze uitdrukking?

JEZUS EN GEBED

We zien dat Jezus zelf zich ook regelmatig terugtrekt om te bidden. In Matteüs lezen we vier keer over Jezus die bidt (11:25-27; 14:23; 26:36-44; 27:46). We zien één keer dat Jezus een gebed bidt dat sterk lijkt op het Onzevader: dat is zijn gebed in Getsemane (26:36-44). Hij is bang en verdrietig omdat Hij weet dat Hij binnenkort een moeilijke weg moet gaan. Hij bidt dan het volgende gebed: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.' Hij zal dit gebed daarna nog tweemaal herhalen. Ook hier opent Jezus zijn gebed met 'Vader' en stelt Hij Gods wil centraal. Ook roept Hij zijn leerlingen op om te bidden dat ze 'bid dat jullie niet in beproeving komen'. Zo zoekt Jezus dus zelfs op zulke momenten nog steeds de verbinding met en afstemming tussen hemel en aarde.

MEER LEZEN?

Op debijbel.nl vind je nog meer achtergrondinformatie bij onderwerpen uit deze bijbelstudie, bijvoorbeeld: de verschillende versies van het Onzevader in de evangeliën, moeilijke vertaalkwesties rondom het Onzevader en andere gebeden die in de Bijbel staan. Ook is er in de serie *Verdiep je in ...* een studieboek dat geheel gewijd is aan het Onzevader.

BIJBELSTUDIE VOOR KRINGEN 6: BIDDEN

Om te beginnen

Laat elke deelnemer een gebed opzoeken en meenemen dat hem of haar aanspreekt of veel betekend heeft. Bid aan het begin en het einde van de bijeenkomst deze gebeden en laat de deelnemers vertellen wat dit gebed voor hen betekent.

Gespreksvragen

- Wat is je het meest bijgebleven van deze bijbelstudie? Welk woord, beeld of gevoel staat je nog voor de geest?
- Wat neem je mee? Waar ben je het niet mee eens?
- De deelnemers lezen om de beurt een regel voor van het Onzevader. Welke regel resoneert het meest in de groep? Welke roept vragen op?
- Stel dat je iemand tegenkomt die niet gelooft en nog nooit heeft gebeden. Hoe zouden jullie aan hem of haar uitleggen wat bidden is? En stel dat je een moslim of hindoe tegenkomt, wat zijn overeenkomsten tussen hoe zij bidden en hoe jullie bidden? Wat zijn verschillen?
- De *Didachè* (of: *Leer van de twaalf apostelen*) is een vroegchristelijk geschrift dat wijdverspreid was onder de eerste christenen en gezaghebbend was in de vroege kerk. Onder andere het bidden wordt hierin besproken. Er wordt geadviseerd om het Onzevader drie keer per dag te bidden. Waarom is dat, denken jullie?
- Bespreek met elkaar het volgende citaat van de priester en hoogleraar Tomáš Halík: 'Bidden is geen kalmeringsmiddel en evenmin een gelegenheid om het aan Gods borst uit te snikken. Bidden is de smederij van God, waar we met het evangeliewoord moeten worden omgesmolten en tot zijn instrument gesmeed. Een instrument dat echter in zijn handen de vrijheid noch de verantwoordelijkheid verliest om te beslissen hoe en met welk doel het wordt gebruikt.'

Opdracht voor thuis

Alle kringleden schrijven op een papiertje één of twee gebedspunten op. Dit briefje geven ze aan een ander kringlid. Bid de komende dagen voor degene wiens papiertje jij hebt gekregen.